

Basel. Een kleinere vorm (of soort) van dezen visch (met mindere en kortere uitsteeksels aan de kieuwbogen) wordt als Fint onderscheiden. Van alle inl. visschen te onderscheiden door den vreemd gevormden beschubden staartvin. ELFT. *Clupea alosa*.

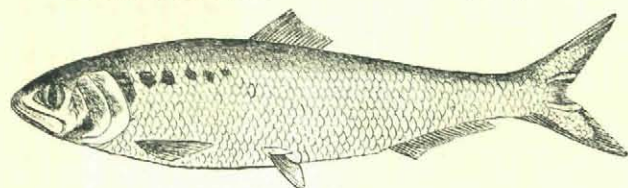


Fig. 40. Elft. 40—60 cM. Fint: 30—35 cM.

Familie XII. Aal.

43. Eén soort in brak en zoetwater. Geen buikvinnen. Smalle kieuwspletten. Rug-, staart- en aarsvin loopen ineen. Trekvisch. De mannetjes blijven meestal in de riviermonden, hun kop is spits en de oogen zijn grooter dan van de wijfjes. Als bij deze de eieren rijp worden, gaan ze naar zee. De eieren ontwikkelen zich waarschijnlijk zeer ver van de kust en in diepe zee tot doorschijnende larven (glasvischjes) die vroeger (tot 1901) voor een bijzonder soort visschen werden gehouden. Deze aallarven veranderen in zee tot de dunne kroosaaltjes die bij miljoenen in 't voorjaar de rivieren optrekken (de montée). Ze kruipen ook door natte weiden naar de slooten. In 't aquarium kan één aal, den heelen plantengroei onmogelijk maken en hij is er niet uit te verwijderen zonder den heelen boel om te halen, want hij graaft zich diep in 't zand. Alleen de kroosaaltjes van de dikte van een breipen zijn geschikt voor 't aquarium. AAL OF PALING. *Anguilla anguilla*.

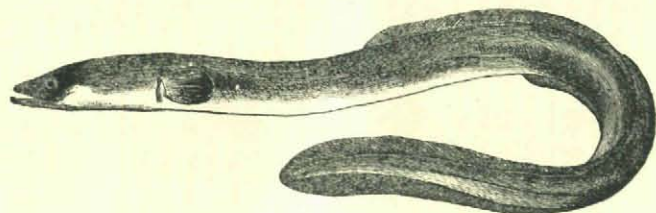


Fig. 41. Aal of Paling. 40—100 cM.

TWEEDE ORDE:

Schildvisschen (met kraakbeenig geraamte).

Familie XIII. Steuren.

44. Eén soort in ons land. Trekvisch, die in de riviermondingen (IJsel) kuit schiet; reusachtige exemplaren worden dikwijls bij Dordrecht en bij Kampen gevangen. De mondopening ligt ver achter en onder den spitsen snuit; voeldraden bij de mondspleet. Staart niet symmetrisch. De kuit (Kaviaar) wordt vooral in Rusland (van de veel kleinere nauwverwante Sterlet) veel gegeten. Van de zwemblaas wordt de beste vischlijm gemaakt. STEUR. *Accipenser sturio*.

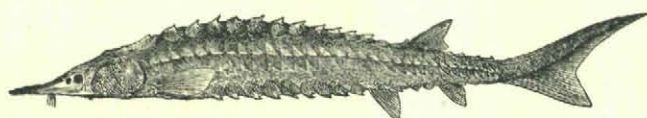


Fig. 42. Steur. 150—300 cM.

DERDE ORDE:

Rondbekken (met zuigsnuif en zeer week geraamte).

LAMPREIEN, NEGENOOGEN OF PRIKKEN.

45. a. Rugzijde met donker gemarmerd teekening. De zeven ademgaten maken een zwakke boog naar onder. Van

$\frac{1}{2}$ tot 1 M. lengte en dik als een paling. Trekvisch uit de zee. ZEEPRIK *Petromyzon marius*.

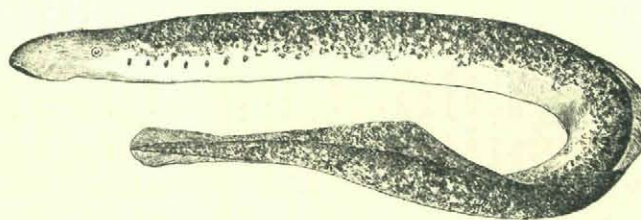


Fig. 43. Zeeprik. 50—100 cM.

b. Rugzijde iets donkerder dan de buikzijde. De zeven ademgaten in rechte lijn.

46. a. De beide rugvinnen gescheiden door een kleine onbevindende streek, de voorste blauw driehoekig. Rugzijde donker. Vingerdik 3—4 dM. Trekvisch. De wijfjes jaren in zoetwater blijvend. Kruipen ook over natte weiden. RIVIERPRIK. *Petromyzon fluviatilis*.

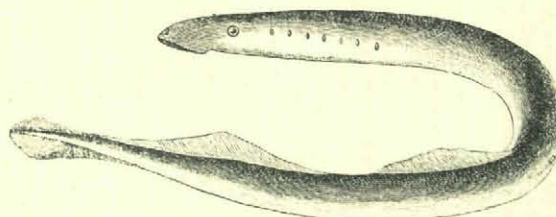


Fig. 44. Rivierprik. 30—40 cM.

b. De beide rugvinnen sluiten aaneen. De voorste rond. Tot 2 dM. Zoo dik als een potlood. Rug groenachtig. Standvischje van kleine rivieren, beken. Zeldzaam. ZANDPRIK. *Petromyzon planeri* (Bl.).

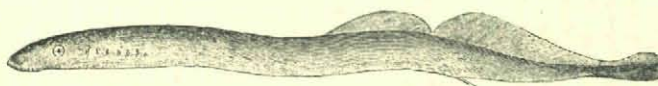
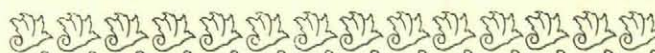


Fig. 45. Zandprik. 15—20 cM.

Alleen de beide laatste houden het een poosje in een aquarium uit.

E. HEIMANS.



DE LANDMAN EN ZIJN VOGELS.

De landlieden en de vogels, ze leven beiden temidden der natuur, zij ontmoeten elkander ieder oogenblik en ze oefenen wederkeerig invloed uit op elkaar.

De hoeven zijn de broedplaatsen van zwaluwen en kwikstaartjes en vliegenvangertjes, de holle appelboomen bieden een veilige woonstee aan de spreeuwen, de korenvelden zijn de verblijfplaatsen der kwartels en patrijzen, in de houtnigten nestelt de winterkoning.

De landman kent en bemint zijn vogels. Een enkele maal vervolgt het vooroordeel de uilen, een enkele maal zoekt de hebzucht kievitseieren en strikt zij Ijsters, maar regel is het, dat de vogels met rust worden gelaten, dat er wordt genoten van de schoone liedjes en de bonte kleuren der zangers en van de gezelligheid, welke door een nestelend paartje wordt teweeg gebracht. Veel boerderijen zijn er, waar broedhokjes in de boomen hangen en kruiken in de hagen zijn gelegd, om spreeuwen, roodstaartjes en meezen te lokken.

Als de herfst komt met zijn bedauwde spinnewebben, bonte bladerenpracht, met zijn droevige stilte en afwisselend

weder, dan ziet men op de akkers groepjes mannen en vrouwen bezig met aardappelrooien.

„Dan komt van ver een vreemd gerucht;
Dan komt een lange Kranenvlugt;
En houdt naar 't wijkend avondlicht
Het spitse van heur schaar gericht.”

Het vreemde geluid der vogels schalt over de velden en bereikt ook het oor der boeren. Zij staken den arbeid, turen en turen, met de hand boven de oogen tot ze den V-vorm zien en blijven staren tot in de wazige verte de vogels verdwenen zijn. Nu vragen zij elkaar: „van waar? waarheen?” Ze weten het niet.

Dan spreken ze over een tammen kraanvogel, die ze zagen te Breedevoort, waar een jonge man hem voor geld in een herberg kijken liet. Dan fantaseeren ze over 't wonderlijke, verre „Zuiderland”

„In Hellevoetsluis,” zegt een oude boer (hij weet het dorp niet te liggen) „had men een ooievaar, die leefde van afval, welke op de vischmarkt kwam te liggen. Men had hem een koperen band om den hals gedaan met het opschrift:

„Waar deze vogel hoort te huis,
Dat is te Hellevoetsluis.”

In de herfst ging de vogel naar 't Zuiden. Hij kwam het volgende jaar terug met een gouden halsband om, waarin gegraveerd was:

„Waar deze vogel hoort te huis,
Daar weet men van geen Hellevoetsluis.”

„Vele gesprekken, door de landlieden bij 't werk gevoerd, getuigen van warme belangstelling in 't leven der vogels, der vrienden van den „buitenmensch.”

De boer geeft den meest in 't oog vallenden vogels namen, welke naar zijn inzicht karakteristiek zijn.

Den koolmees noemt hij „bijmees”, want zegt hij deze lust gaarne bijen. De kwikstaat is zijn „bouwmeester” en ploegdrijvertje.” De tapuiten heeten bij hem „waltakken” (ze worden vaak op walletjes gezien). Het spotvogelje, dat zijn liedje samenstelt uit brokstukken van vele andere vogelliederen draagt den naam van „vertaalsmannetje.”

Vroeg in 't voorjaar ziet men de watersnip vaak hoog in de lucht kringen beschrijven, terwijl ze zeer eigenaardig geluid laat weerklinken. „Hoor” zegt de buitenman, „hoor ne vènesegge” (veengeit). Op de balken (platen), waarop de sparren der boerderijen rusten, onder de pannen nestelt graag een vliegenvangertje, waaraan het den naam „plaatvöggelken te danken heeft; het diertje wordt ook wel eens „muggensnipper” genoemd.

In zijn eenvoudige kinderlijkheid, denkt de landman zich de vogels begaafd met verstand, gevoel en begeerte, zooals hij die zelf bezit en laat hij ze menselijke gedachten uiten. De „vogelliedjes” zijn vaak zeer gepast. Het geheele doen en laten der zangers schemert er in door. De leeuwerik bidt, als hij met trillende vleugels in de blauwe lucht omhoog stijgt voor zijn kroost:

„Och lieven Heer,
Gef mij één keu(r)ntjen
Witteweite, witteweite, witteweite
Veur mij en veur al miene kindere.”

De meerle is wereldscher. Zit hij tegen den avond in 't topje van een berk, dat ieder hem kan zien, trotsch op

zijn prachtige stem, dan gaat hij voordragend vertellen, statig en deftig:

„Mien breur Jan en ik,
Wi' gingen nao Hadderwik.
Daor kochte wi' twee brood
Veur één lood,
Is dat neet goodkoop?”

Het wijfje antwoordt nu: Dat geleuf ik, dat geleuf ik.” De winterkoning, die walnoot met een stopnaald er in, zingt een potsierlijk deuntje. Hij heeft nogal verbeelding van zijn grootte en raffelt met radde tong:

„Een stuk holt, as mien been,
En dat in drie kolften eslagene
En daor wat dun holt bi' onder,
Dat brendt, as de donder.”

(Een stuk hout, zoo dik als m'n been, dat in drie stukken gekloofd' daar nog wat rijshout onder, dat brandt als de donder).

De koolmees is een vroolijke kwant. Maar hij haat den winter. Hij steekt dit niet onder stoelen en banken maar roept in 't barre jaargetijde telkens en telkens:

„Spin dik, spin dik” (d. w. z.

maak dikke draden winter, dan is je wol gauw gesponnen, dan is je werk gereed, dan kun je gaan).

Niet zoodra is evenwel de lente aangebroken of hij is direct klaar met het beste te hopen, heeft geen kunstmatige warmte meer noodig en zingt helder en lustig:

„Schiet in 't vuur, schiet in 't vuur,
Schiet in, schiet in” ('t Vuur
kan me niks meer schelen).

De wiewaal wil vertellen. Hij begint met zijn mooie stem:

„In 't jaar zeventien”

en... komt niet verder. Wel gaat hij nog eens van tijd tot tijd iemand bij den naam noemen. Zoo roept hij in Corle: „Grietje van Guur!” en in Dorpbuurt: „Hulzer Jan Bee(r)nd!”

Enkele vogels voorspellen buiten het weer.

In den tijd van aardappelrooien moeten 's morgens de kraaien niet zoo laag over den akker vliegen en op de aardklonten zitten te „paafkene”; dit geeft regen. Maar als de eksters vroolijk schetteren in 't hout, lach dan gerust.

Als de specht in de lente zijn: „gluuk, gluuk, gluuk, gluuk” laat hooren, zegt de boer: hij roept de veulens in de weide... maar 't is er nog niet zuiver.” Kirren de duiven dan beteekent dit: bestendig weer, roept de koekoek, dan is alles in orde.

Corle—Aalten.

G. J. MEINEN.



VAN EEN BIENZWERM.

Als de zomer zoo raar doet, dat men niet weet, of men een winterjas zal aantrekken of een stroochoed opzetten, als de badgasten bibberend om de warme kachel kruipen in plaats van in 't koele nat, dan zijn het ten slotte niet alleen de menschen, die met den tijd in de war raken. Vooral als er na zoo'n winterschen zomer nog enkele